एकाइ १६ · सम्पादकलाई चिठी

थप चुनौतीपूर्ण अभ्यास प्रश्न

पूर्णाङ्क ४५

उत्तर छुट्टै कागजमा लेख्नुहोस्।

१ भाव छुट्याउनुहोस् [३]

गाढा क्रियापद कुन भावमा छ, लेख्नुहोस्। रूप मात्र होइन, वाक्यको अर्थ हेर्नुहोस्। प्रत्येकको ०.५ अङ्क छ।

क. भोलि हुस्सु **लाग्ला**।
ख. उनी छिट्टै निको **होउन्**।
ग. तिमी घर **जाऊ**।
घ. उनीहरू घर **गए**।
ङ. तिमी घर **गए** सजिलो हुन्छ।
च. बिरुवा **रोपे** छहारी पाइन्छ।

२ एउटै धातु, फरक भाव [३]

‘लेख्’ धातुको कोष्ठकमा भनिएको भावको रूप लेख्नुहोस्। प्रत्येकको ०.५ अङ्क छ।

क. म चिठी ____। (इच्छार्थ)
ख. तँ चिठी ____। (सम्भावनार्थ)
ग. ऊ चिठी ____। (इच्छार्थ)
घ. उनीहरू चिठी ____। (सम्भावनार्थ)
ङ. तपाईं चिठी ____। (आज्ञार्थ)
च. तिमी चिठी ____। (आज्ञार्थ)

३ कुन वृष्टि? [३]

तलका अवस्था बुझाउने शब्द लेख्नुहोस्। अनि ‘अल्पवृष्टि’ र ‘अनावृष्टि’ को फरक खोल्नुहोस्।

क. एकै रातको पानीले बस्ती जलमग्न भयो।
ख. गाउँको पूर्वतिर खेत भिज्यो, पश्चिमतिर धुलो उडिरह्यो।
ग. असारमा परेको थोरै पानीले रोपाइँ पुगेन।
घ. खेत चिरा परे, महिनौँ एक थोपा पानी परेन।

४ चिठीको ढाँचा मिलाउनुहोस् [३]

सम्पादकलाई चिठीका यी भाग उल्टोपाल्टो छन्। ठिक क्रम मिलाउनुहोस्। अनि मिति र लेख्नेको नाम कागजको कुन भागमा आउँछ, लेख्नुहोस्।

क. महोदय,
ख. विषय: …
ग. मिति
घ. श्री सम्पादकज्यू र पत्रिकाको नाम
ङ. लेख्नेको नाम र ठेगाना
च. मूल कुरा

Science Playground, कादुन्जे, भक्तपुर
https://science-playground.com/learn/grade-8-nepali/sampadaklai-chithi

५ यो कुन कारण हो? [३]

चिठीमा विपत्तिका कारण दिइएका छन्। तलका घटना कुन कारणमा पर्छन्, लेख्नुहोस्।

क. खोलाबाट जथाभावी गिटी र बालुवा निकालियो।
ख. मान्छेले भिरको छेउमा घर बनाए।
ग. नसोची डोजर चलाएर बाटो खनियो।

६ अपठित गद्यांश [५]

दिइएको चिठी पढी सोधिएका प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस्।

विद्यालयअगाडिको बाटो

मिति: २०८३/०२/१०

श्री सम्पादकज्यू,
हाम्रो टोल दैनिक

विषय: विद्यालयअगाडिको सडकमा सुरक्षा व्यवस्था मिलाउने सम्बन्धमा।

महोदय,

यस टोलको विद्यालयअगाडिको सडकमा बिहान र दिउँसो सवारी साधन तीव्र गतिमा गुड्छन्। विद्यालय छुट्ने बेला बालबालिका बाटो काट्न पर्खिरहन्छन्। गएको महिना यहाँ एक जना विद्यार्थी मोटरसाइकलले ठक्कर दिएर घाइते भए। सडकमा न जेब्रा क्रसिङ छ, न गति घटाउने सङ्केत नै।

यहाँ जेब्रा क्रसिङ कोरिए र विद्यालय छुट्ने बेला एक जना ट्राफिक प्रहरी खटिए बालबालिका सुरक्षित हुन्थे। सम्बन्धित निकायको ध्यान यसतर्फ जाओस् भन्ने अनुरोध गर्दछु।

मधु

क. चिठीका चार चरणमध्ये ‘प्रमाण’ कुन वाक्यमा छ?
ख. लेखकले यो समस्या सम्पादकलाई किन लेखेको होला?
ग. ‘जेब्रा क्रसिङ कोरिए … सुरक्षित हुन्थे’ कुन भावको वाक्य हो, र यसले के बुझाउँछ?
घ. ‘सम्बन्धित निकायको ध्यान यसतर्फ जाओस्’ मा ‘जाओस्’ कुन भावमा छ?
ङ. चिठीको भाषा शिष्ट छ भन्ने कुरा कुन कुराले देखाउँछ?

७ एउटै अर्थ फरक रूप [४]

क र ख मा ‘भने’ हटाई सङ्केतार्थको ‘-ए’ रूप राख्नुहोस्। ग मा ‘-ए’ को सट्टा ‘भने’ राख्नुहोस्। घ लाई ‘गरियोस्’ जस्तो रूपमा लेख्नुहोस्।

क. तिमीले मिहिनेत गऱ्यौ भने सफल हुन्छौ।
ख. समयमै चेतावनी दिइयो भने ज्यान जोगिन्छ।
ग. बाटो बने गाउँ जोडिन्छ।
घ. जनचेतना फैलाउनुहोस्।

८ त्रुटि पहिचान र सुधार [४]

तलको अनुच्छेदमा पदवियोगका आठओटा त्रुटि छन्। तिनलाई पहिचान गरी अनुच्छेद शुद्ध पारेर कापीमा लेख्नुहोस्।

गाउँकालागि बुबाले राम्रोकाम गर्नुभयो। उहाँ घरकोछेउमा बिरुवा रोप्नगएको देखेर मपनि गएँ। जोजो आए, सबैले सघाए। अहिले पानी पर्दैछ। भोलि बाँकी काम गर्नेछौँ।

९ भाव विस्तार [४]

दिइएको पङ्क्तिको भाव विस्तार गर्नुहोस्।

> यस्ता प्राकृतिक विपत्ति मानिसले टारेर टार्न सक्दैन तर पूर्वसतर्कता अपनाएर धनजनको क्षति हुनबाट जोगाउन सकिन्छ।

१० सम्पादकलाई चिठी [५]

आफ्नो बजार वा टोलमा थुप्रिएको फोहोरको समस्या औँल्याउँदै कुनै पत्रिकाका सम्पादकलाई १२०–१५० शब्दको चिठी लेख्नुहोस्। समस्या, प्रमाण, कारण र उपाय चारै चरण राख्नुहोस्। मिति, ठेगाना र नाम बनाएर लेख्न सकिन्छ।

> फोहोरको समस्याबारे सम्पादकलाई चिठी लेख्नुहोस्।

११ तर्क र प्रतितर्क [४]

दिइएको भनाइको पक्षमा एउटा तर्क र विपक्षमा एउटा प्रतितर्क दिई आफ्नो निष्कर्ष लेख्नुहोस्।

> “पत्रिकामा चिठी लेख्नुभन्दा सिधै वडा कार्यालय जानु राम्रो हो।”

१२ सोच्नुहोस् [४]

तर्कसहित उत्तर लेख्नुहोस्।

> चिठीको विषयमा ‘प्राकृतिक विपत्ति’ भनिएको छ, तर चिठीले दिएका कारणमध्ये पहिलोबाहेक सबै मान्छेकै कामसँग जोडिएका छन्। त्यसो भए ‘प्राकृतिक विपत्ति’ भन्नु कत्तिको ठिक हो? यो शब्दले मान्छेको जिम्मेवारीबारे कस्तो सोच बनाउन सक्छ?

१३ क्रियाकलाप: हाम्रो टोलको एउटा समस्या (अङ्क नदिइने)

आफ्नो टोलको कुनै एक सार्वजनिक समस्या छान्नुहोस्। ठुला मान्छे वा छिमेकीसँग सोधेर कापीमा तालिका बनाई चार चरण भर्नुहोस्। त्यसैका आधारमा चिठीको खेस्रा तयार पार्नुहोस्।

समस्या	प्रमाण (कहाँ, कहिले)	कारण	उपाय